

رادیو - لایحه بودجه سال 1380 ایران برای داور به مجمع تشخیص مصلحت نظام سپرده شده است. از جمله نقاط مورد اختلاف در این لایحه - که بحث‌های فراوانی را برانگیخته است - کاهش بودجه صدا و سیما و دولتی ایران، همچنین اختصاص مبلغی به فعالیت احزاب سیاسی، و نیز استانی شدن بودجه بعضی نهادها است. رضا زوراهای، عضو حقوقدان شورای نگهبان در این رابطه گفته است که: افزایش زمان پخش آگهی‌های بازرگانی از رادیو و تلویزیون، به منظور تامین بخشی از بودجه آن برای رسالت اطلاعات‌رسانی این نهاد زیان‌آور است؛ از همین رو مغایر با شرع اسلام شمرده می‌شود. وی در باره مغایرت لایحه بودجه با قانون اساسی نیز دلایل دیگری را عنوان کرده است.

مینا بهارمست - آقای زوراهای از اعضای حقوقدان شورای نگهبان گفته است که در قانون اساسی، ایجاد محیط مناسب برای رشد فضایل اخلاقی، از جمله وظایف صدا و سیما است. به نظر ایشان، تشویق مردم به مصرف گرایی و تجمل گرایی از طریق افزایش آگهی‌های تبلیغاتی با این اصل قانون اساسی مغایرت دارد. تهرانی - اجازه بدهید من از تجربه خودم در عرصه جهانی مثالی بیاورم؛ شاید کمکی باشد به بحثی که در شرایط کنونی در ایران درگرفته است. زمانی که من در جمهوری توده‌ای چین در رادیو کار می‌کردم، در آنجا در مورد مساله رشد صنعتی و چگونگی ساختمان کشور، دو نوع برداشت از موضوع تولید و توسعه صنعتی وجود داشت. عده‌ای معتقد بودند که بالا بردن کیفیت کالا و تبلیغ برای مردم از طریق آگهی، نوعی مصرف گرایی غربی است و به همین دلیل هم عملی ضد انقلابی است. این‌ها معتقد بودند که: باید بر اساس رشد کشاورزی و تکیه به نوع زندگی سنتی خودمان به حیاطمان ادامه بدهیم. نظریه دیگری بر این باور بود که: ما در یک جدال و رقابت جهانی در رابطه با تولید و مصرف هستیم. سوسیالیسم هم به مفهوم بدتر شدن وضع تولید و بدتر شدن کیفیت تولیدات و پائین آمدن رشد تولید صنعتی و کاهش سطح زندگی و درآمد مردم نیست. مردم انقلاب کرده‌اند که زندگی بهتری داشته باشند.

به بیانی دیگر انقلاب فرهنگی چین، آخرین تلاش آن بخش از نیروهای چینی بود که تنزه طلبی و خشک‌اندیشی مذهب گونه نظری را - از سوسیالیسم - به مرحله اجرا گذاشته بودند. این جریان پس از یک دوران خشونت، کارش به شکست انجامید. کشورهای نظیر بلغارستان و دیگر کشورهای بلوک شرق هم که رهبران در سایه ایدئولوژی، ایدئولوژی‌های بسته و سیاست‌های سرکوبگرانه انقلابی حکم می‌راندند، سرنوشت بهتری از چین نداشتند. روزگاری در چین، انقلابیون در جریان انقلاب فرهنگی با شکستن آئینه‌ها و آرایشگاه‌ها - که آن را یک تجمل بورژوازی می‌دانستند - مدل آرایش سر زنان و مردان را یک شکل تعیین کرده بودند؛ به این صورت که فقط دور سر را خلوت کنند. درست مثل این که کاسه‌ای را روی سر بگذارند و دورش را قیچی کنند. این شیوه باعث تنفر جامعه بود.

بهارمست - پس به این ترتیب، شما به ضرورت آگهی‌های تبلیغاتی معتقدید؟
تهرانی - بگویم گوهایی که امروز در عرصه اقتصاد و سیاست در جمهوری اسلامی، بر سر چگونگی تنظیم بودجه کشور در سال 1380 درگرفته است، نشان‌دهنده نوعی اختلاف نظر در دیدگاه‌های دو جناح است. اصلاح‌طلبان خواهان برقراری نوعی عدالت در تقسیم بودجه هستند؛ به این ترتیب که رادیو و تلویزیون، از طریق پخش آگهی و با افزایش ساعات پخش آگهی‌های تجاری، مساله کسر بودجه را حل کند؛ تا شاید از این راه صدها میلیارد ریال در کل بودجه کشور صرفه‌جویی شود. یکی از زبان‌های دولتی کردن، مطلق بودجه و سائل ارتباط جمعی و سایر نهادهای عمومی این است که این نهادها مجبورند فقط بر اساس خواست حکومتیان کار کنند که این خود نوعی دیکتاتوری و دستکاری در عرصه اطلاعات و خبر رسانی به مردم و ارزش‌هاست. بهارمست - ولی به هر صورت چنین اصلی در قانون اساسی جمهوری اسلامی وجود دارد.

تهرانی - من اعتقاد بر این است که توسعه و تولید کالاهای صنعتی، نیاز به تبلیغ و آگهی دارد. از تبلیغات هم گریزی نیست. برخلاف نظر آقای زوراهای که چنین کاری را برای تامین بودجه نهادهای عمومی و وسائل ارتباط جمعی، مغایر با قانون اساسی و قوانین شرع می‌شناسد. اگر هم زمانی بر اساس دید مطلق‌گرایی، قانون اساسی مصوبه‌هایی داشته که مانع توسعه سیاسی بوده، در شرایط کنونی و پس از گذشت بیش از دو دهه از انقلاب، این قوانین باید مطابق با پیشرفت و توسعه صنعتی کشور تنظیم شود. هدف اصلاح‌طلبان و 2 خردادی‌ها این است که با عقلانی کردن دین‌سالاری، در راه توسعه سیاسی و صنعتی قدم بردارند. به همین

جهت هم تصویب قوانین را طوری طلب می‌کنند که توازن در بودجه برقرار باشد، یا به قول خودشان عدالت برقرار شود، تا به سایر شاخه‌های جامعه منجمله تولید صنعتی کمک شود. جامعه نمی‌تواند با این شیوه از این بن‌بستی که از لحاظ اقتصادی در آن گیر کرده، خارج شود. این است که برخی از نمایندگان جناح محافظه‌کار، با کشاندن موضوع بودجه به عرصه مجلس و مساله کیفیت تصویب بودجه، این موضوع را عنوان کرده‌اند.